

Kaupunkisuunnittelu / Lahden kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö

Asia: Purkamislupa 398-2025-258, Vuoksenkatu 11, Lahti

Kyseiseen kiinteistöön on haettu purkamislupaa vaivaistalolle ja navettarakennukselle. Lahden kaupungin kaupunkisuunnittelu on pyytänyt museolta lausuntoa osana kaavoituksen lausuntoa vanhan vaivaistalon alueen rakennusten purkamisluvasta. Purkamislupaa on haettu nk. vanhalle puukoululle ja navetalle. Kaavoitus pyytää museolta lausuntoa rakennusten kulttuurihistoriallisista arvoista, säilyneisyydestä sekä asemakaavallisen suojelun tarpeesta. Lahden museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kyseessä olevat rakennukset ovat entisen vaivaistalon rakennuksia. Hollolan kunta rakennutti Karl Fredrik Lotilalta saamilleen maille 1890-luvulla vaivaistalon. Alueelle rakennettiin hirrestä köyhäintalo, sairastalo ja houruintalo, kaikki vuonna 1892. Suunnitelmat tilattiin arkkitehti Karl Rosenbergiltä Helsingistä. Vuosien varrella tilalle rakennettiin myös joukko talousrakennuksia, muun muassa kahdeksankulmainen tiilinen kaivo, joka lienee 1900-luvun alusta. Lahden kaupunki osti kunnalliskodin rakennukset Hollolan kunnalta 1954. Seuraavana vuonna, kaupungin 50-vuotispäivän juhlallisuuksien yhteydessä, vaivaistalon rakennukset vihittiin Lotilan kansakouluksi, ja 1890-luvulla pystytettyihin rakennuksiin sijoitettiin opetustiloja. Navettaan tehtiin poikien käsityösali. Sairastaloa laajennettiin 1961 eteläpäädytään. Lotilan koulu sai uudisrakennuksen 1969. Vanhasta vaivaistalosta jäi jäljelle sairastalo, kivenavetta ja kaivo. (Lahden päivitysinventointi 2024, Ramboll)

Rakennukset sijaitsevat Lotilan nykyisen koulun eteläpuolella. Nykyinen asemakaava on vuodelta 1978. Kaikki rakennukset sijaitsevat pysäköintialueella (AP), eikä niillä ole suojelumerkintöjä. Rakennukset on todettu paikallisesti arvokkaiksi ja ne sisältyvät Lahden yleiskaavan (Y-205) oikeusvaikutteiselle kulttuuriympäristö-kartalle.

Museo katsoo, että rakennukset edustavat ikänsä puolesta harvinaista rakennuskantaa, erityisesti Lahden keskustan tuntumassa. Rakennusten historia tekee niistä myös harvinaisen esimerkin 1800-luvun köyhäinhoidosta. Vastaavia kohteita ei löydy Lahdesta. Varsinkin vanha puukoulu eli sairastalo on hyvin säilyttänyt ominaispiirteensä.

Rakennuksissa on todettu vaurioitumista ja korjaustarvetta, mutta tarkempia selvityksiä niiden kunnosta ja korjattavuudesta ei ole tehty. Lahden museot katsoo, että rakennusten suojelukysymys

tulisi ratkaista asemakaavalla. Vanha sairastalo, navetta ja kaivo muodostavat kokonaisuuden, joiden tulevaisuutta on syytä tarkastella yhdessä asemakaavoituksella. Kaavoituksen yhteydessä rakennuksista on laadittava rakennushistoriaselvitys arvojen määrittämiseksi tarkemmin sekä suojelun kohdentamiseksi. Museo vastustaa purkamisluvan myöntämistä.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

korjausrakentamisen asiantuntija Anssi Malinen

rakennustutkija Roosa Norrlin

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus